

DAĞITIMLI

Anayasanın 135'inci maddesinde tanımlanmış ve 6235 Sayılı Kanun ile kurulmuş olan TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası'nın görevlerinden birisi de, mesleki uzmanlık alanına giren konularla ilgili değerlendirme ve görüşlerini üyelerine ve kamuoyuna bildirmek ve ilgili idarelerle paylaşmaktır.

Gerek Dünya Sağlık Örgütü, gerekse T.C. Sağlık Bakanlığı verilerine göre radon gazı, sigaradan sonra akciğer kanserinin ana nedenleri arasında yer almaktadır (Ek-1). Sigaranın sağlık üzerine etkilerini önlemek amacıyla ülkemizde son yıllarda çok sayıda önleyici düzenleme ile kamuoyunu bilgilendirme konusunda çalışma yürütülürken, radon gazının insan sağlığı üzerine etkilerini azaltmaya yönelik yeterli çalışma yürütülmediği gibi düzenleyici tedbirler de alınmamaktadır.

Bilindiği üzere, radon gazı yoğun olarak üzerinde yaşadığımız dünyanın sahip olduğu kayalık ve zeminlerin jeolojik özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Gelişmiş birçok ülkede radon gazının insan sağlığı üzerine etkileri konusundaki çalışmalar geçen yüz yılın başında başlamış, bunun nedenleri araştırılarak bilimsel verilerle ortaya konulmuştur (EK-2). Yapılan araştırmalar radon gazı maruziyetinin en önemli nedenlerinin başında, ev için radon konsantrasyonu, yapı üretim süreçlerinde kullanılan yapı malzemeleri ile başta madencilik sektörü olmak üzere çalışma ortamından kaynaklandığı belirlenmiştir.

Yine gelişmiş dünya ülkeleri radon gazının sağlık üzerine etkilerini azaltmak için 1950'li yılların ikinci yarısından başlayarak ev iç radon gazı ölçümlerini başlatarak, gerek yapı üretim süreçleri, gerekse çalışma ortamlarının iyileştirilmesi konusunda düzenleyici çok sayıda mevzuatı çıkarmış bulunmaktadır. Ancak ülkemiz bu konuda da oldukça geç kalmış, ev içi radon gazı ölçümlerini İsveç'de başladığı 1956 yılından yaklaşık 60 yıl sonra, Sağlık Bakanlığının öncülüğünde 2010 yıllardan sonra başlatmıştır. Bu kapsamda; Türkiye Radon Gazı Konsantrasyon Haritası Sağlık Bakanlığı ile Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) tarafından yapılan çalışma sonucunda 2014 yılında ancak yayınlanabilmiştir (EK-3). Ev içi radon gazı ölçümlerine 2015 yılından sonra başlanmış, yapı üretim ve yapı malzemeleri konusunda alınması gereken tedbirlere ilişkin kılavuz (Ek-4) ise TAEK tarafından 2017 yılında yayınlanabilmiştir.

Ülkemizde yapılan bilimsel çalışmalar, 2300'ün üzerinde kişinin her yıl radon gazının etkilerinden kaynaklı olarak akciğer kanserine yakalandığını ve yaşamını yitirdiğini belirtmektedir. Hatta bu sayının daha da yüksek olduğuna ilişkin görüşler de bulunmaktadır. Her yıl 2300'ün üzerinde insanımızın yaşamını yitirmesine neden olan bir olaya ilişkin ilgili ve sorumlu kurumların bir araya gelerek bazı düzenleyici işlemleri yürütmeleri gerektiği düşünülmektedir.

Odamız Tıbbi Jeoloji Komisyonu tarafından yapılan toplantı ve çalıştaylarda bu konu değerlendirilerek, radon gazının insan sağlığı üzerine etkilerin azaltılması için aşağıda belirtilen bazı önleyici tedbirlerin acilen hayata geçirilmesi gerektiği belirlenmiştir.

- 1- TAEK tarafından 2014 yılında yayınlanan Türkiye Radon Gazı Haritasının yetersiz veriye bağlı olarak hazırlandığı belirlenmiş, MTA Genel Müdürlüğü'nün 2018 yılında tamamladığı Türkiye Jeokimya Atlası çalışması da dikkate alınarak MTA Genel Müdürlüğü'nün öncülüğünde, TAEK, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı,